

BÖLÜM 10

AFET VE ACİL DURUMLARDA BESLENME HİZMETLERİNİN ORGANİZASYONU

Yağmur DEMİREL ÖZBEK¹

GİRİŞ

Afet durumunda beslenme; sağlığın korunması ve yaşam kalitesini yükseltmek için gerekli enerji ve besin öğelerinin uygun miktar ve zamanda alınması ile gerçekleştirilmelidir. Yaşanılan afetlerden sonra besin ve gıda kıtlığı, bilhassa dezavantajlı bireylerde olmak üzere afetten etkilenen diğer bütün bireylerde besin öğeleri ve enerji yetersizliğinden kaynaklı sağlık problemlerinin sıkça görülmesine yol açmaktadır. Bu sebepten ötürü beslenme durumuna ilişkin gereksinimlerinin tespit edilmesi ve sağlanabilmesi için besinlerin güvenli bir şekilde afetten etkilenen bireylere ulaştırılmasını kapsayan sistemin varlığı büyük önem taşımaktadır (1). Afet esnasında beslenme durumlarının yönetilmesine yönelik standart bir uygulama prosedürü yoktur. Beslenme insan yaşamının devam etmesi için zorunludur ve yalnızca insanların karnını doyurması olarak algılanmamalıdır. Aynı zamanda psikolojik yönden de oldukça önemli bir yere sahiptir. Hayatın kesintiye uğradığı bu dönemde beslenmenin yeri ve önemi asla yadsınamaz. İnsanların yaşadığı bu durumu hem psikolojik hem de fiziksel olarak sağlıklı bir şekilde üstesinden gelebilmesi için beslenme hizmetleri hızlı, sistemli ve düzenli bir şekilde oluşturulmalıdır. İnsanların afet durumunu fiziksel ve psikolojik olarak üstesinden gelebilmesi için beslenme hizmetleri düzenli ve hızlı şekilde oluşturulmalıdır (2).

¹ Arş. Gör., Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, dty.yagmur.demirel@outlook.com

SONUÇ

Afet yaşanması durumunda, bu durumdan etkilenen bireylerin yeme davranışları ve beslenme alışkanlıkları etkilenmektedir. Afet yaşandıktan sonraki süreçte beslenme hizmeti önem arz etmektedir. Bu nedenle en kısa zamanda beslenme hizmeti başlamalı ve uzun dönem sürecek gibi planlamalar yapılmalıdır. Kısa dönemde hemen bozulmayan ve tüketimi nispeten daha kolay besinler tercih edilirken; uzun dönemde ise sıcak yemek hizmeti başlamaktadır. Tüm ekip iş birliği içinde olmalı ve acil durumun yöntemindeki görevler planlanmalıdır. Bu durumlar göz önüne alınarak beslenme hizmetleri önceden planlanmalı ve diyetisyen tarafından düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

1. Tsuboyama-Kasaoka N, Purba MB. Nutrition and earthquakes: experience and recommendations. *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*, 2014;23(4):505-513.
2. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Gıda Güvenliği Laboratuvarlar Daire Başkanlığı Toplum Beslenmesi Şubesi. *Afet Durumlarında Beslenme Hizmetleri*. 2007 (30/03/2022 tarihinde <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/1440,afetlerdebeslenmepdf.pdf?0> adresinden ulaşılmıştır)
3. Doğru S, Ede G. Planning food and nutrition support in disaster situations. *Current Perspectives on Health Sciences*.2020;1(1): 25-34.
4. Nummer B, Washburn C, Hunsaker TA. *Guide to Food Storage for Emergencies*. Utah State University Extension, Logan, UT. 2013. (30/03/2022 tarihinde http://extension.usu.edu/foodstorage/ou-files/Food_Storage_Booklet2.pdf adresinden ulaşılmıştır)
5. CDC. *Keeping Food and Water Safe After a Disaster or Emergency*. 2017 (30/03/2022 tarihinde <https://www.cdc.gov/disasters/foodwater/facts.htm> adresinden ulaşılmıştır)
6. Sphere Association. *The Sphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Humanitarian Response*, Fourth ed. Geneva, Switzerland: 2018.
7. Federal Emergency Management Agency. *Food and Water in an Emergency- FEMA*. 2004. (30/03/2022 tarihinde <https://www.fema.gov/pdf/library/f&web.pdf> adresinden ulaşılmıştır)
8. Türk Kızılay. *Türk Kızılayı Afetlerde Beslenme Hizmetleri Kılavuzu*. Ankara, Türkiye. 2017. (30/03/2022 tarihinde https://www.kizilay.org.tr/Upload/Dokuman/Dosya/86107045_afetlerde-beslenme-hizmetleri-kilavuzu.pdf adresinden ulaşılmıştır).
9. World Health Organization. *The management of nutrition in major emergencies*. Geneva: WHO. 2000
10. Abe S, Kim M, Yoon J. Development of nutrient-based nutritional standards for foodservice at shelters during disasters in the Republic of Korea. *Nutrition Research and Practice*, 2022;16:1-14.
11. Tsuboyama-Kasaoka N, Hoshi Y, Onodera K, et al. What factors were important for dietary improvement in emergency shelters after the Great East Japan Earthquake? *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*. 2014;23(1):159-166.

12. Harada M, Ishikawa-Takata K, Tsuboyama-Kasaoka N. Analysis of Necessary Support in the 2011 Great East Japan Earthquake Disaster Area. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2020;17(10):3475.
13. Mihara M, Harada M, Oka J, et al. The effect of lunch box provision and mass feeding on energy and nutrient supply at emergency shelters after the Great East Japan Earthquake. *[Nihon Koshu Eisei Zasshi] Japanese Journal of Public Health*. 2019;66 (10): 629-637.
14. Yanagihara H, Hatakeyama Y, Iwasaki T. Coordination by registered dieticians for nutritional and dietary support in disaster in Japan. *Western Pacific Surveillance and Response Journal: WPSAR*, 2012;3(2): 46-51.
15. Public Health Agency of Canada. *Emergency food service: planning for disasters*. 2007. (30/03/2022 tarihinde <https://www.pigeonlakeemergencyagency.ca/public/download/files/173619> adresinden ulaşılmıştır)